

gönül rahatlığından, sevgilinin eteğine yapışmaktan ve bir köşeye çekilmekten söz ediliyordu. Lâmiî Çelebi'nin ifadesine göre Abdullah-ı İlahî bu beyti okuduktan uzun bir müddet sonra İstanbul'a geldi. Emîr Buhârî'ye hilâfet vererek ardından Evrenoszâde Ahmed Bey'in daveti üzerine Vardar Yenicesi'ne gitti. 1477'den itibaren irşad faaliyetine başlayan (Abdullah-ı İlahî, vr. 66^a) Emîr Buhârî, böylece Nakşibendiyye tarikatını İstanbul'da yayan ilk mutasavvıf olma özelliğini kazanmış bulunuyordu.

Muslihuddin Tavîl, Âbid Çelebi, Bedreddin Baba gibi birçok sûfî de Abdullah-ı İlahî'nin yanında başladıkları sülûklerini Emîr Buhârî'nin tekkesinde tamamlamışlardır (Abdülmeccid el-Hânî, s. 174). Bu yıllarda Fâtih Camii'nin batısında (bugün Fevzipaşa caddesinin Malta kesiminde Emîrbuhârî sokağında) oturan Emîr Buhârî'nin tâlîplerinin artması üzerine II. Bayezid bir mescidle dervişler için hücreler yaptırarak burasını Nakşibendî tekkesine dönüştürdü. Mensupları giderek çoğalınca daha sonra Ayvansaray ve Edirnekapi'da birer tekke daha açılmıştır (bk. EMİR BUHÂRÎ TEKKESİ).

Emîr Buhârî vefat edince müridlerinden Bursa Kaplıca Medresesi müderrisi Hızır Bey Çelebi "Vâh Şeyh", Lâmiî Çelebi ise "Ey Seyyid Buhârî âh vâh" ifadelerini tarih düşürmüşlerdir. Abdürrezzak Efendi adlı bir kişi onun hakkında bir menâkıbnâme kaleme almıştır (bk. bibl.). Lâmiî Çelebi, mürsidinin özellikle üzerinde durduğu, esasen Nakşibendiyye'nin prensipleri olan konuları şöyle sıralamaktadır: Sohbet, uzlet, tevekkül, sünnete bağlılık, zikr-i hâfîye devam, az yemek, az konuşmak, az uyumak, şekil ve sürette önem vermemek, bid'atlardan kaçınmak, teheccüd namazı kılmak, ibadetlerde azîmet yolunu tercih etmek.

Mecdî, Emîr Buhârî'nin Mevlânâ'ya ait bazı gazelleri şerhettiğini, tasavvufî muhitlerde çok yaygın olan dünyayı, âhireti, varlığı ve terki terk olarak bilinen dört çeşit terk konusunu işleyen Farsça beytin ona ait olduğunu söyler. Hüseyin Vassâf, *Risâle-i Hazret-i Sünbül Sinân* (Âtîf Efendi Ktp., Tasavvuf, nr. 1398) adlı eserinin sonunda onun divançesini gördüğünü söyleyerek buradan bir şiiri iktibas etmiştir (*Sefîne*, II, 33).

Emîr Buhârî'nin, şeyhi Abdullah-ı İlahî'nin Nakşibendiyye'nin Anadolu'daki ilk büyük temsilcisi olması sebebiyle bu tarikatın silsilesinde önemli bir yeri vardır. Hatta onun için "pîr-i sâni" unvanı da kullanılmıştır. Nakşibendiyye silsilesi, bu tarikatın Müceddidiyye ve Hâlidîyye kolları Anadolu'ya girene kadar Ubeydullah Ahrâr, Abdullah-ı İlahî ve Emîr Buhârî şeklinde yürümüş (Hüsameddin Bursevî, vr. 308^b), daha sonra Hâlid el-Bağdâdî ile (ö. 1242/1827) başlayan Nakşibendî-Hâlidî silsilesinin yaygınlaşmasıyla bu silsile terkedilerek Ahrâr'dan sonra diğer halifesi Muhammed Zâhid ile devam ettirilmiştir.

Emîr Buhârî vefat ettiğinde Fatih'teki tekkenin bahçesine gömülmesini, buradaki defne ağacının kesilmemesini vasiyet ederek ima yoluyla kendisine türbe yapılmamasını söylemişse de sonraki yıllarda ağacın kesilerek orada bir türbe yapılması dervişler arasında bazı sıkıntılar meydana getirmiştir. Emîr Buhârî'den sonra damadı Mahmud Efendi (ö. 938/1531) Fatih ve Edirnekapi'daki tekelerde şeyhlik görevini sürdürmüştür.

Emîr Buhârî'nin halifelerinden Hekim Çelebi (ö. 974/1566), Fatih Halıcılar'da kendi adıyla anılan bir dergâh açarak irşad faaliyetini sürdürmüş, Lâmiî Çelebi de (ö. 938/1531) Bursa'da Nakkaş Ali Tekkesi'nde hizmet etmiştir.

Emîr Ahmed-i Buhârî ile Bursa'da medfun Emîr Sultan (ö. 833/1429) ve İstanbul Unkapanı'nda dergâhı olan diğer bir Nakşî şeyhi Ahmed Buhârî (ö. 994/1586) zaman zaman birbirine karıştırılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Abdullah-ı İlahî, *Zâd'ül-müstakîn*, Süleymaniye Ktp., İbrâhim Efendi, nr. 420, vr. 66^a; Emîr Buhârî, *Şerh-i Gazel-i Hazret-i Mevlânâ*, Bursa Eski Yazma ve Basma Eserler Ktp., Orhan, nr. 622, vr. 34^a; *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri* 953 (1546), s. 358-359; Harîrzâde, *Tibyân*, III, 195-205; Hüsameddin Bursevî, *Mühimmâtü'l-mürîdîn*, TSMK, Bağdat Köşkü, nr. 189; Lâmiî, *Nefehât Tercümesi*, s. 465-470; Taşköprizâde, *eş-Şekâ'îk*, s. 358-361; Meccî, *Şekâik Tercümesi*, s. 362, 365; Abdürrezzak Efendi, *Menâkıb-ı Emîr Buhârî*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3622, vr. 123^a; Hüseyin Vassâf, *Sefîne*, II, 31-35; Abdülmeccid el-Hânî, *el-Hadâ'îku'l-verdiyye*, Kahire 1308, s. 174; Ayvansarayî, *Hadikatü'l-cevâmî*, I, 42, 47; II, 297; Zâkir Şükürü, *Mecmûa-i Tekâyâ* (Tayşî), s. 54, 64, 66, 68; Mustafa Kara, *Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler*, İstanbul 1990, s. 156-159.

MUSTAFA KARA

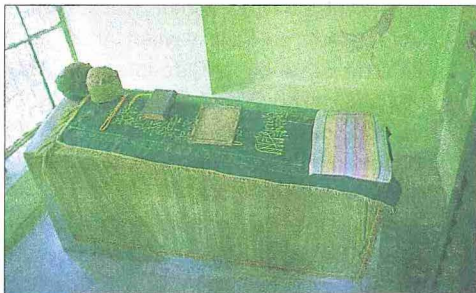
EMİR BUHÂRÎ TEKKESİ

İstanbul'un
değişik yerlerinde bulunan
ve aynı adla tanınan
üç Nakşibendî tekkesi.

İstanbul'un Fatih, Ayvansaray, Edirnekapi Otakçılar semtlerinde, Nakşibendiyye tarikatının bu şehirde ilk olarak tanınmasını ve yayılmasını sağlayan Emîr Buhârî'nin (ö. 922/1516) adını taşıyan üç tekke bulunmaktadır.

Fatih Emîr Buhârî Tekkesi. Fatih Malta'da Hocaüveys mahallesinde Emîrbuhârî sokağında yer alan bu tekke Emîr Buhârî'ye yakınlık gösteren II. Bayezid tarafından tesis edilmiştir. Nakşibendiyye tarikatının İstanbul'daki en eski ve en önemli kuruluşu olma özelliğini yüzyıllar boyu sürdüren bu tekkeye, Emîr Buhârî'nin vefatının ardından damadı ve halifesi Hâce Mahmud Efendi (ö. 938/1531), daha sonra sırasıyla bunun damadı Hâce Abdüllatif Efendi (ö. 971/1563-64), Seyh Cemâleddin İshak Karamânî'nin oğlu Hâce Seyyid Mehmed Efendi (ö. 993/1585) ve Hâce Ubeydullah Ahrâr'ın torunu Hâce Ahmed Sâdık Efendi (ö. 994/1586) postnişin olmuş, XVIII. yüzyılın sonuna kadar tekkenin meşihatını bu şeyhin neslinden gelenler üstlenmiştir. XIX. yüzyılda ise Emîr Sultan neslinden Haşhaş Molla lakabı ile tanınan Seyh Seyyid Mustafa Efendi (ö. 1259/1843),

Emîr Buhârî'nin türbesindeki sandukası ile kendi adıyla anılan camide bulunan şahsî eşyaları - Fatih / İstanbul

Emir Buhârî
Tekkesi'nin
mescid -
tevhidhânesinin
bulunduğu
yere yapılan
cami -
Fatih /
İstanbul

Trabzonlu Şeyh Ahmed Fâiz Efendi (ö. 1273/1856), Küçükkadızâde İbrâhim Edhem Efendi'nin oğlu Şeyh Abdullah Ferîdî Efendi ile (ö. 1274/1857) damadı Şeyh Halil Cemal Efendi'nin postnişin oldukları tesbit edilmektedir.

Mukabele günü cuma olan Fatih Emir Buhârî Tekkesi, XIX. yüzyılın sonlarında veya XX. yüzyılın ilk çeyreği içinde bilinmeyen bir tarihte, muhtemelen 1918 yangını sonucunda ortadan kalkmış, bu tesisten günümüze 1959'da onarım gören Emir Buhârî Türbesi'nden başka hiçbir şey intikal etmemiştir. Dahiliye Nezâreti'nce rûmî 1301'de (1885-86) hazırlanan istatistik cetvelinde tekkede altı erkek ve beş kadın ikamet ettiği belirtilmektedir. Günümüzde tekkenin yerinde, Emir Buhârî Türbesi ile Sadrazam Cevad Paşa Türbesi'nden başka 1963'te temeli atılmış bugün ibadete açık olan bir cami bulunmaktadır.

İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri'nde ve *Hadikatü'l-cevâmî*'de yer alan bilgilerden, Emir Buhârî Tekkesi'nin zengin vakıflarla donatılmış, tam teşekküllü bir tarikat tesisi olduğu anlaşılmaktadır. Bu kaynakların ilkinde, tarihsiz olan asıl vakır kaydının ardından "Evkâf-ı'l-mürîdîn ve'l-muhibbîn" başlığı altında tekkeye yapılmış olan ek vakıfların listesi yer alır. Ayrıca Maliye Nezâreti'nin taâmiye ve tahsisat defterinde tekkenin tahsisatı yılda 7344 kuruş, günde iki çift ekmekle üç okka et ve kurban bayramlarında on adet koyun olarak belirtilmiştir.

Tekkenin mescid - tevhidhânesi bugünkü caminin yerinde bulunmakta, bu yapının yakınında Emir Buhârî Türbesi ile hazîre sokağının karşı yakasında, halen Fatih Belediye Başkanlığı Hesap İşleri Müdürlüğü'nün bulunduğu alanda da *Hadikatü'l-cevâmî*'de sözü edilen on altı adet derviş hücresiyle diğer tekke

birimleri sıralanmaktaydı. Büyük kısmının ahşap olduğu tahmin edilen tekke binalarının mimari özellikleri bilinmemektedir. Zaman içinde birçok onarım geçiren Emir Buhârî Türbesi ise kare planlı ve kubbeli bir yapıdır. Türbenin kare açıklıklı büyük ziyaret penceresi üzerinde 1197 (1782-83) tarihli manzum bir kitâbe yer alır.

Ayvansaray Emir Buhârî Tekkesi. Kuruluş tarihi bakımından ikinci sırada yer alan bu tekke, Eğrikapı'ya doğru yükselen yamaçta Atıkmustafapaşa mahallesinde, Dervîşzâde sokağı ile Ahmedri-fâî sokağının kavşağında bulunmaktadır. Bu tesis de Emir Buhârî tarafından 918 (1512-13) yılında kurulmuştur. Vakıflarının, Emir Buhârî'nin torunu ile evlenen Şeyh Muslihuddin Mustafa Efendi (ö. 1058/1648) tarafından yeniden düzenlendiği anlaşılmaktadır. Tekke XIX. yüzyılın ortalarında tekrar inşa edilmiş, tekkelerin kapatılmasından sonra (1925) bakımsız kalan binalardan harem dairesi 1946'da bir yangın sonucunda ortadan kalkmış, 1962'de çıkan diğer bir yangın da mescid - tevhidhâneyi harap etmiştir.

Ayvansaray'daki Emir Buhârî Tekkesi'nin postnişinleri içinde, devrinin ileri gelen mutasavvıflarından olan Şeyh Mehmed Emin Tokadî (ö. 1158/1745) bilhassa kayda değer. Tekkenin mukabele günü bazı kaynaklarda pazar, bazılarında ise perşembe olarak gösterilmiştir. Dahiliye Nezâreti'nce rûmî 1301 (1885-86) yılında hazırlanan istatistik cetvelinde bu tesiste altı erkek ve üç kadının ikamet ettiği belirtilmekte, Maliye Nezâreti'nin rûmî 1325 (1909-10) tarihli taâmiye ve tahsisat defterinde de yılda 108 kuruş tahsisatı olduğu, ayrıca aş ve ekmek bedeli verildiği kaydedilmektedir.

Ayvansaray'daki Emir Buhârî Tekkesi'nin kalıntıları -
İstanbul

Bizans devrine ait beşik tonozlu bir alt yapıya oturan mescid - tevhidhânenin duvarları moloz taşla örülmüş, oldukça düzensiz olan bu örgü tuğla hatırlarla takviye edilmiştir. Dikdörtgen bir alanı kaplayan binanın girişi kuzeybatı köşesinde bulunmakta, girişten sonra gelen küçük taşlıkta, harim bölümüne ve zemin kattaki mahfile açılan iki kapı ile fevkanî mahfile geçit veren merdivenin izleri seçilmektedir. Yapının kuzeybatı köşesinde meydan odası olduğu anlaşılan, harim bölümü ile bağlantılı küçük bir mekân bulunmaktadır. Mescid - tevhidhânenin cephelerinde dikkati çeken herhangi bir özellik teşhis edilememektedir. Düzensiz biçimde dağıtılmış olan pencereler kible duvarında basık kemerli, diğer cephelerde ise dikdörtgen açıklıklıdır. Yuvarlak kemerli mihrabın içinde, büyük ihtimalle XVIII. yüzyılın ilk çeyreğinde tekkenin yakınında yer alan Tekfur Sarayı'nda imal edilmiş olan Kâbe tasvirli bir çininin izleri tesbit edilmektedir.

Mescid - tevhidhânenin kible yönünde bulunan ahşap harem binasının Bizans devrine ait istinat duvarlarına oturduğu, Haliç'in hemen bütününi kuşatan müstesna bir manzaraya sahip bulunduğu anlaşılmaktadır. Kısmen tek, kısmen iki katlı olduğu, on yedi adet oda ihtiva ettiği bilinen harem binasından hiçbir iz kalmamıştır. Mescid - tevhidhâne ile harem arasındaki alanı işgal eden hazîrede ilginç mezar taşları göze çarpar. Mescid - tevhidhâne girişinin yanında yekpâre beyaz mermerden yontulmuş küçük bir abdest teknesi yer alır. Üç adet musluğunu gotik üslûba kaçan sivri kemerlerin kuşattığı bu tekne XIX. yüzyılın ikinci yarısına ait olmalıdır.

Edirnekapı Otakçılar Emir Buhârî Tekkesi. Eyüp ilçesinde, eski Edirnekapı - Eyüp yolu üzerindeki Otakçılar semtinde Münzevî caddesinde yer alan bu tekkenin bânîsinin bazı kaynaklarda Emir Buhârî, bazılarında da Kanûnî Sultan Süleyman olduğu belirtilmekteyse de *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri*'ndeki kayıtlardan, Emir Buhârî'nin damadı ve halifesi Hâce Mahmud Efendi (Şeyh Mahmud Çelebi) tarafından tesis edildiği, vakfiyesinin de 937 (1530) yılında düzenlendiği anlaşılmaktadır. Adı geçen kaynakta tekkenin vakfiye özeti, "Vakf-ı zâviye-i kıdvatü's-sâlikîn umdetü'l-vâsilîn eş-şeyh Mahmud Çelebi İbn-i Hüsâm" başlığı altında verilmekte, bunun arkasında, Fatih'teki Emir Buhârî Tekkesi'nde olduğu

gibi "Evkâf'ül-muhibbîn ve'l-mürîdîn..." başlığı altında ek vakıfların dökümü yer almaktadır. Bu bölümdeki vakfiye özetlerinde Edirnekapi dışında bulunan tekeden "Mahmud Çelebi Zâviyesi" olarak söz edilmekte, bizzat Emîr Buhârî'nin Fatih ile Ayvansaray'da kurmuş olduğu tekkeler ise "Zâviye-i Atika" ve "Zâviye-i Cedîde" olarak anılmaktadır. Edirnekapi dışındaki tekkeye yapılmış olan ek vakıfların en önemlisi Emîr Buhârî'nin kızı ve Mahmud Çelebi'nin eşi Fatma Hatun'a aittir.

Zâkir Şükrü Efendi'nin *Mecmûa-i Tekâyâ*'sında yer alan meşâyih listesinden, tekkenin 1086'da (1675-76) Halvetiyye'nin Sivâsiyye koluna, 1144'te ise (1731-32) Kâdiriyye'ye intikal ettiği, meşihatın 1240 (1824-25) yılında Şeyh Seyyid Abdülhalim Efendi'ye (ö. 1854) tevcih edilmesiyle tekrar Nakşibendiyye'ye bağlandığı anlaşılmaktadır. Abdülhalim Efendi tekkeyi yeni baştan inşa ettirdiği için "bânî-i sâni" olarak kabul edilmiştir. Bu tekkenin en ünlü şeyhlerinden biri de *Vekâyiu'l-fuzalâ* adlı eserin müellifi olan Şeyhî Mehmed Efendi'dir (ö. 1145/1732).

Mukabele günü cuma olan tekkede 1885 yılında yedi erkekle yedi kadının yaşadığı, Maliye Nezâreti'nden günde iki okka et istihkakı olduğu tesbit edilmektedir.

Tekkenin kâgir duvarlı ve kırma çatılı cami-tevhidhânesi, I. Dünya Savaşı sırasında bir kaza sonucu Metris Kışlası önünden atılan bir ramazan topunun gülesiyle harap olmuş, kalıntıları Vakıflar tarafından 1942'de enkazcıya satılarak ortadan kaldırılmıştır. Eski Eserler Encümeni Arşivi'nde bulunan 1936 tarihli fotoğraflarda harim duvarlarının moloz taş örgülü olduğu, pencerelerin kesme taştan sövelerle çerçevelemiş bulunduğu görülmektedir. Minarenin tuğla örgülü çokgen gövdesi, kare tabanlı ve alması örgülü bir kaide ile aynı örgüye sahip üçgen yüzeylerden oluşan bir kürsü üzerine oturmaktadır. Şerefeye kadar olan kesimin ilk inşa dönemine ait olduğu anlaşılmaktadır. Şerefe küfeki taşından süslemesiz korkuluk levhaları ile donatılmış, silindirik biçimindeki petek kısmı kurşun kaplı bir soğan kubbe ile taçlandırılmıştır. Cami-tevhidhânenin bağimsız olarak tasarlandığı ve XIX. yüzyılın ikinci yarısında yenilendiği anlaşılan iki katlı, ahşap harem binası mütevaciz bir mesken niteliğindedir.

BİBLİYOGRAFYA :

İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546), s. 202-208; Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, I, 320, 393; İsmet, *Tekmiletü's-Şekâik*, V, 331-335, 460; Ayvansarayî, *Hadikatü'l-cevâmi'*, I, 42-47, 297-298; Âsîtâne Tekkeleri, s. 2, 4, 6, 16; *Mecmûa-i Cevâmi'*, I, 2-3, 10-11, nr. 12 ve nr. 44; II, 2-3, nr. 2 ve nr. 3; Bandırmalizâde, *Mecmûa-i Tekâyâ*, İstanbul 1307, s. 3, 13; Hoca-zâde Ahmed Hilmi, *Ziyâretü'l-evliyâ*, İstanbul 1325, s. 158-162; 1329 *Senesi İstanbul Belde-si İhsâiyât Mecmuası*, İstanbul 1330, s. 19; Zâkir Şükrü, *Mecmûa-i Tekâyâ (Tayşî)*, s. 54, 66-68; Konyalı, *Mimar Koca Sinan'ın Eserleri*, s. 74-76; Tahsin Öz, *İstanbul Camileri*, Ankara 1962, I, 51; Mehmet Halit Bayrı, *İstanbul Folkloru*, İstanbul 1972, s. 172; Yüksel, *Osmanlı Mi'mârîsi V*, s. 247-248; Aptullah Kuran, *Mimar Sinan*, İstanbul 1986, s. 276; *Fatih Camileri ve Diğer Tarihi Eserleri* (haz. Fatih Müftü-lüğü), İstanbul 1991, s. 276; Mehmet Nermi Haskan, *Eyüp Tarihi*, İstanbul 1993, I, 47-49; Atilla Çetin, "İstanbul'daki Tekke, Zâviye ve Hânkahlar Hakkında 1199 (1784) Tarihli Önemli Bir Vesika", *VD, XIII* (1981), s. 583-590; Semavi Eyice, "İstanbul'da İhmal Edilmiş Bir Semt: Ayvansaray", *Taç*, II/5, İstanbul 1987, s. 33-48; H. Aynur, "Saliha Sultan'ın Dügün Töreni ve Şenlikleri", *77*, sy. 61 (1989), s. 34-35; Thierry Zarcone, "Histoire et croyances des derviches turkestanais et indiens à İstanbul", *Anatolia Moderna*, II, Paris 1991, s. 140-141; R. Ekrem Koçu, "Dervîşzâde Sokağı", *İst.A*, VIII, 4515; a.mlf., "Emîr Buhârî el-Şeyh Ahmed Nakşibendî", a.e., IX, 5085; H. Göktürk, "Emîr Buhârî Tekkesi ve Mescidi", a.e., IX, 5087-5089; *İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul 1983, III, 1627-1628.

M. BAHÂ TANMAN

EMİR BUHÂRÎ TEKKESİ

XIX. yüzyılda
İstanbul Unkapanı'nda inşa edilen
bir Nakşibendî tekkesi.

Tekkeye adını veren Nakşibendî şeyhi Emîr Ahmed Buhârî (ö. 994/1586), Buhara'dan İstanbul'a gelerek Unkapanı'nda Üsküplü caddesiyle Yeşil Tulumbalı sokağının kavşağında bulunan bir evde ikamet etmiş, vefatından sonra III. Murad tarafından kabrinin üzerine bir türbe inşa ettirilmiş, ancak türbe zamanla ortadan kalkarak yerine evler yapılmıştır. Tekkenin son şeyhi Ali Fakrî Efendi, Ahmed Buhârî'nin II. Mahmud'un rüyasına girerek kendisini bu durumdan kurtarmasını istediğini, padişahın da ulemâdan ve Nakşibendî şeyhlerinden Mustafa Mısrî Efendi'ye şeyhin mezarını bulmasını irade ettiğini, Mustafa Mısrî Efendi'nin mezarı keşfen bulunduğunu, padişahın emriyle evlerin yıkılarak yerine bir türbe ve tekke inşa edildiğini söyler. Tekkeye ilk olarak Mustafa Mısrî Efendi (ö. 1237/1822) şeyh tayin edilmiş, vefatın-

dan sonra yerine Kıbrıslı Şeyh Hasan Hilmi Efendi (ö. 1248/1832) geçmiştir. Üsküdarlı Ali Behcet Efendi'nin halifesi ve Hasan Hilmi Efendi'nin damadı Rıfkı Efendi döneminde 1836 yılında tekke binalarına bazı ilâveler yapılmıştır. Rıfkı Efendi'nin ölümü üzerine (ö. 1271/1855) Beşiktaş'taki Yahyâ Efendi Dergâhı türbedarı Şeyh Mahmud Efendi seccadenişin olmuş, vefatından (1291/1874) sonra yerine oğlu Ali Efendi (ö. 1294/1877) tayin edilmiştir. Tekkenin son şeyhi Ali Fakrî Efendi (ö. 1928), 1877'den tekkelerin kapatıldığı 1925 yılına kadar bu görevi sürdürmüştür. 1906'da onarım gören Ahmed Buhârî Tekkesi, tekkelerin kapatıldığı tarihte bakımlı bir durumdayken Cumhuriyet'ten sonra bakımsızlıktan harap olmuş ve yakın geçmişte tevhidhânesi yanarak ortadan kalkmıştır. Türbe ise nisbeten sağlam ve bakımlıdır. Ardiye ve mesken olarak kullanılan diğer bölümler son derece harap ve sonradan yapılan başka binalarla sarılmış durumdadır.

Üsküplü caddesi üzerinde bulunan cümle kapısı, iki yandan kesme taş örgülü pâyelerle takviye edilmiş, Batı standartlarında tuğlalarla örülü sövelere ve yarım daire bir kemere sahiptir. Kemerin üzerinde 1232 (1817) tarihli manzum bir kitâbe yer almaktadır. Metni Keçecizâde İzzet Molla'ya ait olan bu kitâbe ta'likle kabartma olarak yazılmıştır. Kapının üst kesiminde, alttakilerle aynı cins tuğlalardan örülmüş üçgen bir alınlık kısmı vardır. Bunun ortasında, beyzî bir mermer levha üzerinde Mustafa Râkım imzalı ve 1232 tarihli II. Mahmud'un tuğrası göze çarpar. Kapının avluya bakan iç yüzünde metni Dervîş Rıfkı'ya ait, aynı tarihte konmuş olan diğer bir manzum tarih kitâbesi mevcuttur. Cümle kapısının güneyinde, arsanın köşesinde türbe binasının sekizgen planlı ve dışarı taşkın kitlesi yer almaktadır. Üstü kur-

Emîr Buhârî Tekkesi - Unkapanı / İstanbul

